

Učiteljski Tovarš.

List za šolo in dom.

Izhaja 1. in 15. dné vsakega meseca, in veljá za celo leto 2 gold. 50 kr.
za pol leta 1 gold. 30 kr.

Tečaj X.

V Ljubljani 1. januarja 1870.

List I.

ZA NOVO LETO.

„Tovarš“ pride letos že deseto pot svojim dragim tovaršem voščit veselo novo leto, in serčno obžaluje, da kakor druga leta, tudi sedaj še nima za svoje mile brate drugega, kakor upanje in pogled v boljšo prihodnost. To, za kar se ljudski učitelji že leta in leta bojujemo — za zboljšanje svojega revnega stana — vidimo sicer od daleč, kakor nekđaj Mozes obljubljeno kanansko deželo z gore Neba — toda doseči še ne moremo. Ne bodimo pa maloserčni, ljubi bratje, prišli bodemo, ako Bog dá, tudi do tega svojega stališča, kajti svet vendar le že od dné do dné bolj spoznava, da je dobra ljudska šola prva podlaga vsaki stalni sreči, in da ljudski učitelj ni ravno, kar si bodi oseba, brez ktere bi se lahko shajalo v življenji. Učitelji znamo dostajati in prenašati, sej tega se vadimo vsaki dan v šoli, in šola nam je šola za vsakdanje življenje. Ako bi učitelj ne bil mož, kteri v vseh svojih okoliščinah vé nositi svoje težko bréme, bi bila njegova osoda res med naj britkejšimi na svetu.

„Tovarš“ tedaj svojim ljubim tovaršem za letošnje novo leto ne vé boljšega voščiti, kakor to, da bi v učiteljskem vertu kakor do sedaj, tudi letos še lepše zeleneli lepi drevesci pravega prenašanja in stanovitne preterpljivosti. Zraven teh pa daje „Tovarš“ za novo leto tudi orožje, s kterim naj bi se učitelji zoper vse svoje sovražne napade pogumno bojevali, ter z domačim pesnikom zapoje:

Hej, tovariši! opasujmo uma svetle meče,
Plemenita kerv po krepkih naših žilah teče;
Bog nam dal je dobro serce, um in pamet zdravo;
Povzdigujmo se v omiki domovini v slavo!

Nravno računstvo.

(Poslovenil *Fr. Cimperman.*)

Vsi naši dnevi zginjajo.
Pa. 89, 9.

Kdor računstva se uči,
Svojega duhá krepí,
Um njegov se bistri s tem,
Uren v mišljenji je vsem.
Red pri njem je zmer domá,
Ki računít' dobro zná,
Kar dobiček mu dajè,
Al' mu v čem na zgubo grè.
Varčno z d'narjem on ravná,
Brez potrebe ga ne izdá,
Da ne pađe v revščino,
Ki je naj britkejše zló.

Kdor na tanko štet' umé,
Kakor v opravih gré,
Temu bode dobro šlo,
Živel bode on lahkó.
Še pa nismo slišali
O veliki vrednosti,
Ki računstvo jo imá
Za-nj k' ga modro rabít' zná.
Kdor računstvo prav umé
Čislajo ga vsi ljudjé,
Tudi Bog neskončni, sveti
Ima rad, če znamo šteti.

Soštevanje.

Otrok števíli mi veselo,
Soštevaj vse pobožno delo,
Ki storil si ga za Bogá.
In ko b' številne stave té
Dobljene tud' težkó bilé,
Zató ne žali si sercá.
Od prve pameti mladosti
Vse stopnje, ki jih ti v modrosti,
V umetni in védnosti
Dozdaj dosegel srečno si.

Soštej tud' kot dodatne stave
Darí vse, ki 'z ljubezni prave
In pa iz serčne rádosti
Jih roka ubozim podelí
Oj srečen bodeš dragi moj!
Ak' hodiš prava pota ti
In vseh skušnjav zmagalec si, —
Potem bo velik znesek tvoj
In večno bo te veselilo
V nebeškem raji tam plačilo!

Takó, otrok, računsko prvo imaš pravilo:
Soštevaj dostikrat v življenji in obilo!

Odštevanje.

Pa kdo je nek' brez zmote vse,
Čeravno tud' pobožen je,
Ker sili ga, oj slepa strast,
Storiti greh, Bogú nečast
In z bližnjim pa terdó ravnati,
Ki bi imel pomoč mu dati.
Ak' vestno vse zaznamovaš,
Kar pravih dobrih del imaš,
To dá ti še le manjšaneč,
Sej zadnjič bo se pokazalo,
Ko spod stoji odštevaneč,
Kaj po odvetku bo ostalo.
Takó naštej zvestó tedaj
Vse, kolikrat, kakó in kdaj

Dolžnosti si prelomil bil,
Nesrečno zoper nje grešil
In žalil brata svojega,
Ki prosil te je usmiljenja.
Pristavi zraven še vestnó
Vse ure, lahkomišeljno,
Ki jih kedaj zamudil si
Brez dobrih del in z marnjami!
Oj blagor ti, ko greš s svetá,
Ak' malo je odštevaneč,
Potem te bode veselilo
Ostalih dobrih del plačilo,
Ker Bog razločke sam plačuje
V nebesih svetih, kjer kraljuje!

Takó, otrok, računsko drugo imaš pravilo:
Odštevaj dostikrat v življenji in obilo!

Množenje.

Moj dragi zmer te misel vodi:	Zmer moraš resno hrepeneti,
»Napredek moje géslo bodi!«	Koristno mnogo tú živeti,
Ker lep namen življenja je,	Ker Bog na svet postavil te
Pa treba za-nj truditi se.	Kot svoj množnik za dobro je.
Le množi dobra dela svoja,	Pomnožek del usmiljenja
Kar dá ti moč in volja tvoja!	Številk naj torej dosti imá,
Namena ako nočeš izgubiti,	In živel boš že tukaj srečno,
Vse dobro moraš tud' množiti.	Tam pa prejel plačilo večno!

Takó, otrok, računsko tretje imaš pravilo:
V življenji svojem množi dost'krat in obilo!

Deljenje.

Otrok in mož tud' starček še,	Takó sladíš jim ti življenje
Doklèr mu le mogoče je,	In lajšaš britko jim terpljenje.
Na tanko mora čas deliti,	Oj blagor ti, ak' dividenda
Ak' hoče enkrat srečen biti.	Imá v sebi kaj kvocijenta
Tedaj obračaj čas skerbnó,	Brez zadolženja vsakega.
Da kaj koristil tebi bo!	Potem veselega sercá
Tud' deli svoje vednosti	In z mirno čisto ti vestjó
Med druge, kar dajó močí.	Pred božjo bodeš šel sodbó,
Sploh deli večkrat rad ti vse,	In vseh računarjev ti Mojster
Kar moč ti je, med reveže!	Takrat Sodnik ne bode ojster!

Takó, otrok, računsko zadnje imaš pravilo:
V življenji svojem deli dost'krat in obilo!

Poskus.

Le óni bodo enkrat srečni,
Ki jim poskus spregleda Večni!

Zemljepisje v ljudski šoli.

(Glej lanski tečaj „Uč. Tov.“!)

Slovenski Štajer.

O. Lansko in predlansko leto sem ti pripovedoval od Koroškega in Kranjskega; letos ti pa hočem odkazovati slov. Štajer.

J. Zakaj pa samo slovenski Štajer, povejte mi raji od vse štajerske zemlje!

O. Vsakega naj bolj zanimiva domači svet, vsega na enkrat tudi ne morem pripovedovati. Kraji, kjer bivajo Slovenci, je naša oža domovina; širja domovina nam je pa Avstrija.

J. Koliko svetá pa obsega slovenski Štajer?

O. Slovenski Štajer, je oni kos štirске dežele, na katerem prebivajo Slovenci. Naj južniši kraj je, kjer Sotla v Savo izteka, naj severnejše selo pa je vas Gorica, in njene okolice na levem bregu Mure unstran Radgone, na ogerski meji; ne dosti niže sta Špílfeld in Gomilica na desnem bregu Mure, niže lipniškega polja, in Sabota blizo koroške meje. Naj dalje proti zahodu leži gora Rinka v solčavskih planinah, naj dalje proti vzhodu pak je mejna zemlja med Središčem in Medjimurjem; dolgost slov. štirске zemlje znaša 18 avst. milj in širokost $12\frac{1}{2}$ avst. milj. Meri pa štirska slovenska zemlja $106\frac{1}{2}$ □ milj, namreč 103 meri mariborski okrog, in k temu še pridamo $3\frac{1}{2}$ □ milje, kar meri zemlja, na kateri v graškem okrogu še Slovenci bivajo. Naj viši kraj nad morjem je v solčavskih planinah gora Rinka, 8085' visoka, naj niže pa je ravnina pri Brežicah, ki je 444' nad morjem.

J. Ktere so pa tedaj deželne meje?

O. Na zahod je Koroško, na jug Kranjsko in Hervaško, na vzhod Ogersko; te deželne meje ločijo štirске Slovence od kranjskih, koroških in prekmurskih Slovencev in od sorodnjakov Hervatov; na sever proti nemškim prebivalcem ni je razun narodne, ki kaže, kako daleč Slovenci stanujejo, in kjer se začinja nemščina. Ta narodna meja je živa meja in se premika, kakor se samo po sebi razumeva, in gre sedaj z večine po okrožni meji mariborskega okroga, samo nekteri kosi slovenske zemlje še ležijo v graškem okrogu. Okrajna meja mariborskega okroga gre z večine po razvódku med Muro in Dravo.

Potem takem ostanejo v graškem okrogu sledeča slovenska sela in kraji:

1. v radgonskem okraji 5 vasi unstran Mure na ogerski meji, namreč: Poterna, Žetinci, Dedonek, Zenkovci, Gorica, in 4 okolice na desni strani Mure: Radehova, Plitvica, plitviški verh, Lešene in radgonsko predmestje Gris. Število prebivalcev v tej vasi je 2052. Razun imenovanih vasi in okolic so še v radgonskem okraji Segovci na pol, Černce in Marhečka vas do tretjine, Lutverci do četerti slovenske, pa tudi v drugih vaseh, kakor v Žepovcih Apačah in unstran Mure v Komcu, Pridovi, Farovcih, Ternovi, Vesci, Obrajni ali na Mejah in posebno tudi v mestu Radgoni še je mnogo Slovencev.

2. V mureškem okraji so slovenske srenje: Sladki verh, Rožengrunt (razun 4 posestnikov), Nasova, Velka, Draženverh in Ščavnica s Krembergom.

Z vsem vkup 2719 ljudi.

3. V lipniškem okraji so slovenske srenje:

Račje z večine do $\frac{1}{2}$	in ima	418 ljudi
Kamenik tudi do $\frac{4}{5}$	” ”	319 ”
Ekberg do $\frac{2}{3}$	” ”	399 ”
Senava ali Šenalče do $\frac{1}{2}$	” ”	411 ”
Belič do $\frac{1}{2}$	” ”	299 ”
Ebič do $\frac{1}{2}$	” ”	182 ”

4. V arveškem okraji so slovenske srenje:

Kopla ima	1135 ljudi
Veliki Vavc	540 ”
Pesnica	804 ”
Gradišče	878 ”
Remšnik	530 ”
Luče z večine	500 ”
Klanec	319 ”
Veče z večine	406 ”

Naj manjše število v arveškem okraji se tedaj sme vzeti do 5200 ljudi.

5. V ilniškem okraji so še Slovenci deloma v srenjah sv. Lovrenec, na mali Radolni in v drugih srenjah prek razvodja, kot služebniki, pa tudi v Ilniku, toda njih število je neogibno nemčenuj podverženo.

V vseh petih okrajih se tedaj kot naj manjša mera slovenske zemlje sme vzeti do 35000 oral ali $3\frac{1}{2}$ □ milj. Ob ravenah je Slovenstvo naj dalje potisnjeno, na gorah se najdalje derži. Z ozirom na cerkveno razdelitev so tedaj Marija snežnica, sv. Duh pri Lučah, Kopla in z večine Luče slovenske župe in bi se še imele slovenski vladikovini pridružiti, Gomilica, Radgona, Špilsfeld, Apače, Murek, Arvež, Ernoz in sv. Lovrenec pri Ilniku so le deloma slovenske, deloma pa nemške župe. Z ozirom na politično razdelitev so radgonski, mureški, lipniški, arveški okraj slovensko-nemško zmešani, ilniški pa večidel že nemški oziroma ponemčeni okraj.

T l a.

0. Slovensko Štirsko ima na mejah visoke planine, solčavske planine, korške planine, pa tudi sredi dežele ima svoje

Pohorje in dravsko pogorje nad Dravo, potem med Dravo in Savo dolgo pogorje od sv. Urše čez Javor, Stenico, konjisko goro, Boč in Rogatec do Maceljna, nadalje celjske bregove in konečno Bahora in Orlico. Mimo tega še polno hribov in gričev, ki redijo žlahten sad vsake bire. Pa stran rek in potokov tudi lepih ravan, dolin in dolov ne manjka; v obče ima slovensko Štirsko nizka tla. (Dalje prih.)

Drobtinice iz dnevnika slovenskega učitelja.

Spisuje *Josip Levčnik*.

Motto: „Nulla dies sine linea“
Stari rimljanski pregovor.

I.

Med sredstva, ktere šteje že od nekdanj omikani svet v versto onih, ki služijo v dosego višje človeške izobraženosti, pridružujejo se zlasti tudi popotvanja po tujem, ter ogledovanje sprelepih pokrajin, naravnih čudov in slovečih mest. Ako se k takemu popotvanju privzame še izrečni namen, da se njemu pridružili bodo resnično koristni djanski poduki, in da „nota bene“ gre vse to na državne stroške, potem ni čuda, da iz naše male, pa lepe kranjske dežele oglasilo se je bilo preteklo leto 58 ljudskih učiteljev, ki so hrepneli sprejeti biti v gospodarstveni kurz, ki je l. 1869. že vdrugič med šolskimi počitnicami privabil lepo kardelo vedoželjnih učiteljev v glavno metropolo obširnega našega cesarstva. Od nekdanj za popotvanja ves goreč, zraven pa — naj rečem brez lastne hvale — tudi za pridobljenje koristnih nauk, kar se dá, vnet, sklenil sem bil tudi jaz poterhati na vrata, ki so odpirala vhod v dvorane višjega izobraženja tako v gospodarstvenem oziru, kakor sploh tudi še k ogledovanju in občudovanju marsikaj družega, kar edino le vladarske stolne mesta vedoželjnemu morejo ponujati. Čakal in čakal sem rešitve svoje vloge, ker jo pa le ni hotlo biti, mislil sem si že prav za terdno, da tudi nad menoj se spolnilo bo, o čimur že sv. evangelij pravi: „Veliko je poklicanih, malo izvoljenih“. — Pa glej! 29. julija na večer dospè mi pismo dovolj častilnih besedi in sporočila: „Prošnja Vaša zarad Beča uslišana je; pripravite se torej za odhod, poprej pa še za konecletno šolsko skušnjo, ktera bodo 4. avg.; — dekret dobetè še le pozneje v roke, 8. avgusta pak je zadnji

čas, oglasiti se v Beču pri c. k. ministerijalnemu tajniku g. dr. Lorenc-u, kajti 9. avgusta pričnè se poduk! — Kdor vé, koliko dá konecletna preskušnja pri obilnem številu učencev (imel sem 115 delavniških in 117 nedeljskih šolarjev, ktere, obedvoje po mogočnosti na tanko razredujem), — kdor vé, koliko daje to dela in pisarij, — in če se privzame zraven še mnogo stranskih opravil, ta lahko umé, da sem se klica v Beč prej vstrašil, kakor oveselil. Pa — odstopiti zopet ni kazalo; kajti „mož beseda“ more zlasti pri ljudskem učitelju čez vse veljati; torej sem napregel šolska in stranska opravila na „berzovlak“, in delal skoraj noč in dan, ali kakor po Gorenškem pravimo: „na vse kripilje“, da bi vsaj po večjem del svoje reči v red. Po napovedi smo šolo skončali 4. avgusta; vredil sem tudi drugo, kakor se je v naglici ravno zmoglo, in 7. avgusta zjutraj vzel sem z nekako otožnim srcem od naših ljubih gorenskih planin slovo. Kdor se včasih tudi za en dan težko loči od doma, vé, kako mu je, če se more za cele tedne odpraviti na tuje; ali zopet so me druge okoliščine mikavno vabile, naj ne zamudim lepe prilike, ktere morebit nič več učakal ne bom. In tako sem prišel z božjo pomočjo 7. avgusta v Ljubljano. Tukaj zvem, da so mi že vsi učitelji iz Kranjskega vsli naprej, in sem jaz med njimi zadnji; zvedel sem pa zraven tudi še marsikaj družega, kar sicer tù ne bom na drobno razkladal, vendar pa tudi zamolčati ne morem, da me je to v serce žalilo. *) „Dober prijatelj je več vreden, ko zlati denar“, pravi naš pregovor, in da je resničen, more priterdití tudi moja malenkost. Ker mi s podnevnim vlakom 7. avgusta zastran mnogih opravkov ni kazalo zapuščati „bele Ljubljane“, zgodilo se je to v tamni dolgočasni noči 8. avgusta, o tem pa, dragi slovenski bratje, kaj več v prihodnjem listu. — (Dalje prih.)

Naznanilo.

S 1. januarjem l. 1870. izdajal se bode drugi tečaj ukaznega lista o službenih zadevah („Verordnungsblatt“ für den Dienstbereich des Ministeriums für Cultus und Unterricht) ministerstva za bogočastje in nauk, in bode obsegal vse zadevne postave in določene ukaze, osebna naznanila in oddajanju služeb in vse, kar se bode ukrenilo o učnih knjigah in pomočkih.

*) Ne maraj, brate, sej se kranjski učitelji o tem vedno vadimo.

Vredn.

Za uradnije in učitelje tistih učilišč, ktere vzderžuje država ali drugi javni zakladi, je določba ministerstva za bogočastje in nauk, kakor hitro je sprejela v ukazni list in se jim ta pošlje, kot naznanjena.

Ta list si morajo naročevati deželne šolske uradnije, oziroma deželna poglavarstva in deželne vlade, okrajne šolske gosposke, oziroma okrajna glavarstva, vse učilišča in bogoslovne, zdravniške in višje posamne šole, kolikor so pod oblastjo ministerstva za bogočastje in nauk, vse učiliščne knjižnice, vsi drugi zavodi, ki so pod oblastjo tega ministerstva in srednje šole. Tudi se je poskerbelo, da ta ukazni list morejo lažje dobivati tudi zasebni naročniki.

Popolni iztis tega lista za leto 1870. veljá 1 gold. 80 kr., po pošti pa 2 gold. avstr. velj. Naroča se v c. k. dvorni in državni tiskarnici na Dunaju (k. k. Hof- und Staatsdruckerei in Wien), kamor naj se ravnajo frankirana pisma z naročnino (ali poštni nakazi).

Da bi se vstreglo mnogo razodetim željem po drugem in tretjem natisu ukaznega lista, ki je že pošel, se je napravil posebni ponatis vseh postav in naredeb in določil o dopustljivih šolskih knjigah brez naznanil o učiteljskem osebju in brez razpisov učiteljskih služeb, in ta posebni ponatis — kolikor ga je — se boče meseca januarja 1870. l. dobival v c. k. dvorni in državni tiskarnici na Dunaju pa tudi pri bukvarjih za 1 gl. 50 kr., po pošti pa za 1 gl. 70 kr.

Od c. k. ministerstva za bogočastje in nauk.

Ogled po šolskem svetu.

Iz Gorenskega. *) 23. avgusta je bilo šolsko spraševanje v Bégunjah, Nazoči bili so čast. gosp. župnik Silv. Kešè, ki so prejšnji čas mnogo let kot duhovni pomočnik in iskreni učitelj v Radolici trudili se na šolskem polji; pokazali so, da jim je tudi zdaj šola pri sercu. Izgledni učitelj gosp. Anton Gogala, kateri služi že 33 let, podučeval je med letom 118 vsakdanjih in 71 nedeljskih učencev in učenk v slovenskem in nemškem jeziku. Spisne knjižice in odgovori kazali so, da se je učitelj zelo trudil in tudi mnogo dosegel. Zapisnike, ki so sploh zapovedani učiteljem, ima gosp. Gogala v naj lepšem redu.

Na Breznici bila je preskušnja tisti dan popoldne. Gospod Jan. Medja, učitelj že 27 let podučeval je 113 tednikov in 50 nedeljcev v dveh razdelkih. Zraven navadnih naukov učili so se otroci sadjereje in sviloreje. Urni odgovori kazali so posebno v številjenji čverstega učitelja in bistré glavice. Kazalo pa se je, kako zelo bi bilo tu treba šolskega poslopja, ker bilo je tako natlačeno, da je jelo otrokom slabo prihajati.

*) Glej ta dopis v lanskem „Tov.“ l. 23.!

Na Jesenicah hodilo je v šolo 90 vsakdanje, 30 pa nedeljske šolske mladine. Učitelj je tukaj g. Fr. Černilec, služi že 22 let. Izdelovanje nalog vsakdanje kakor tudi nedeljske šolske mladine kažejo umnega djanskega in marljivega učitelja. Šolska soba pa je premajhna.

Na Koroški Beli imajo čast. gosp. župnik Val. Plemel splošni šolski zapisnik, kamor sami vpisujejo mladino od šestega do dvanajstega in petnajstega leta. Otrok je hodilo 72 v vsakdanjo in 34 v nedeljsko šolo. Učitelj tu je gosp. Ant. Pavčič, ki služi 2 leti in je prav izurjen pisavec in risavec. Šolsko poslopje je novo in prav lepo izdelano. Pri preskušnji bil je nazoč tudi župan.

Šola na Dojem ima v čast. gosp. Ant. Furmacher - ju prijatelja in dobrotnika, a ne lastnega poslopja. Gosp. Matevž Mrak, učitelj že 35 let, učil je v najeti sobi ob delavnikih 85, ob nedeljah pa 30 dečkov in deklie. Spodbudljivo je, ako mlajši učitelj vidi starčka, kako lepo sprašuje, in mladina odgovarja spoštuje mu gladko in umno.

Kranjska Gora štela je 115 otrok v vsakdanji in 83 v nedeljski šoli. Gosp. Fr. Stojec, 6 let učitelj, uril jih je posebno dobro v pisanji in spisji. Knjižice bile so polne npravne tvarine, po kateri se žlahnijo otroška serca. Kranjska Gora ima naj lepšo šolo v radoliškem okraji. Drevesnica poleg šole kaže, da je učitelj tudi v sadjereji vabil otroke.

V Ratečah bilo je 65 vsakdanjih in 29 nedeljskih učencev in učenk. Gosp. župnik Andrej Dremel in učitelj Avg. Adamič pospešvala sta šolo, kar se je dolo pri majhnem prostoru v učilnici.

V Beli Peči (Weissenfels) hodilo je dečkov in deklie 75 v vsakdanjo in 25 v nedeljsko šolo. Podučuje se tu le nemški. Gosp. župnik Andrej Volec podpirajo le 2 leti učečega učitelja Ant. Žiberta pri težavnem poklicu, ter so se skazali sploh verlega moža.

V Ljubnem je bilo to leto 59 učencev ob delavnikih, 25 pa ob nedeljah. Uril jih je Janez Pezdič, učitelj že 32 let v naukih razun kerščanskega nauka, ki ga je kakor povsod preskerbovala duhovščina. Šola tukaj šteje se med boljše tega okraja.

Mošnje štela so 103 vsakdanjih in 55 nedeljskih šolarjev in šolaric. Podučeval jih je prav spešno gosp. Jakob Ukmar, ki učiteljari že 33 let.

V Kropi gosp. Mart. Zarnik, učitelj 11 let, pedučeval je 94 vsakdanjih in 64 nedeljskih učencev in učenk. Posebno izurnost kazal je učitelj pri kazalnem poduku.

V Kamni Gorici bilo je 92 tednikov in 30 nedeljcev. Učitelj tu je gosp. Henrik Bizjak, učitelj 6 let. Otroci posebno dobro pojejo. Pri šoli je lep kos zemljišča, ki je za drevesnico prav pripraven. Pa tudi zelenjadi bi se dalo dosti pridelati, ko bi prišel vert v prave roke. Mnogo je še rastlin, ki bi se s pridom pridelovale posebno v takih krajih, kjer je malo zemljišč, ali ljudje jih ne poznajo. Učitelj bi tedaj srenji še bolj koristil, ko bi naj prej sam poskušal, potem pa po otrocih semena med ljudi širil, ter jih podu-

čeval, kako se ta in una reč prideljuje. Tudi cvetice bi se podale vmes, ter bi veselile otroke in učitelja, se vé, da to veljá denar in le obstoječimu učitelju, ki bi imel mnogo let vžitek od verta, bi se trud splačeval.

V Radolici bilo je 120 učencev in učenk ob delavnikih, 54 pa ob nedeljah. Tretji razred podučuje ondašnji zakristan gosp. Leopold Klinar v vseh naukih, prvega in drugega pa gosp. Jožef Tuma, ki je devet let učitelj. Otroci so prav dobro računili, brali, pisali in peli. Gosp. Tuma podučuje tudi v sadjereji in telovaji.

V Lescah hodilo je v šolo 52 otrok ob delavnikih in 27 ob nedeljah. Gosp. France Praprotnik, učitelj 6 let, učil je vse nauke z dobrim vspehom, ker ima dosti veselja za šolo. Ima pa tudi dobrega podpornika g. Frid. Hudovernik-a, ki učijo nauk o spovedi in sv. obhajilu le v šoli in s tem prideržujejo otroke, da ne izostajajo. Šola le tam cvetè, kjer se cerkveno, šolsko in domače življenje združuje. Pri spraševanju bil je tudi ondašnji župan nazoč.

V Gorjah imajo novo šolo, v katero dohajalo je o bolj vgodnih časih 165 otrok v vsakdanjo in 126 v nedeljsko šolo. Podučeval jih je gosp. Matija Rant, učitelj 8 let, v navadnih naukih, pa tudi v sadjereji v dveh oddelkih ene zjutraj, druge popoldan. Pri preskušnji bilo je le kakih 30 otrok, zadnje dni pred skušnjo pa jih še toliko ni prihajalo v šolo; potem učitelj ne more delati čudežev. Naj se osnuje šola, da bode le srenji koristila.

V Gradu učil je gosp. Janez Trojar, učitelj 15 let, zjutraj 70, popoldne pa 40 vsakdanjev nauke drugega in tretjega razreda s prednostjo. Podučitelj gosp. France Avsar, ki je tudi cerkvenik, podučeval je pa zjutraj 50, popoldan 63 otrok vsakdanjev v naukih prvega razreda z dobrim vspehom. Nedeljcev bilo je 87. Tudi tukaj izostajajo otroci meseca avgusta, ker gredó z družino v planine.

V zasiški šoli hodilo je 37 otrok, ktere je g. Anton Požar, učitelj 4 leta, podučeval, jih je v navadnih naukih. Otroci, ki prihajajo od tod v Kranj, posebno dobro napredujejo.

Na Bohinjski Beli bilo je vpisanih 52 dečkov in deklic v vsakdanjo šolo, v nedeljsko pa 17. Gosp. Jožef Vovk, učitelj 7 let, učil je bližje zjutraj in popoldan, daljne pa le poldnevno. Slovnicó in spisje so otroci posebno dobro izverševali. Cepljeni konci kazali so, da so otroci djavno se učili sadjereje.

V Bohinjski Bistrici vpisanih je bilo 210 vsakdanjev in 126 nedeljskih učencev in učenk. Janez Mandeljc, ki že služi 9 let, učil je en oddelek zjutraj, drugega popoldan. Ni lahko biti z otrokom tako rekoč otrok in po njih misliti in po njih se ravnavati, ali gosp. Mandeljc razume to dobro, torej mora biti šola dobra, ako jo še pospešujejo čast. gg. duhovni. Poleg šole je prostoren vert obsajen s sadnim drevjem. G. Mandeljc ukvarja se tudi s čebelarstvom.

V Srednji Vasi je bilo vpisanih v vsakdanjo šolo 192 in v nedeljsko 85 dečkov in deklic. Šolska hiša je stara in slaba; ali upati je, da bode fara kmali postavila novo, ker obravnave terpijo že dolgo in potreba nove šole je vendar živa. Učitelj služi že 42. leto,

je pa vendar tako mlad, kakor marsikteri novincev ne tako. On podučuje v sadjereji, sviloreji, čeljarstvu, še celó v telovajah; učiteljskemu zboru letos poslal je svoj rokopis o prašanjah in včasi se tudi zažene na pegaza. Kdo ne pozná Franceta Germa, ki ga kliče vse spoštljivo „gosp. očka“! — kdo ni slišal še o njegovem nosu, o katerem bi se lahko reklo:

Čudoviti kos
Res njegov je nos;
Se v Triglavu bliska,
On po pičje piska.

Gosp. Janez Dolničar, administrator na Planini nad Jesenicami, podučevali so 41 otrok v potrebnih naukih, kjer ni šole, ne drugega učitelja, kar se jim šteti mora na slavo.

V Radoliškem okraju je bilo tedaj preteč. šolsko leto 20 vstavnovljenih šol in ena začasna. Učiteljev je 21 in 1 podučitelj. Otrok je hodilo t. l. 2170 v vsakdanjo in 1114 v nedeljsko šolo. Duhovni gospodje učili so navadno verski nauk po dve, tri, nekteri celó po štiri ure v tednu.

Na Bistrici in v Srednji Vasi končá se šola konec meseca julija, ker ljudje grejo potem v planine in jemljejo tudi otroke sabo. Ako je to tudi v Bohinjski Beli, v Gradu, v Gorjah in drugej zaderžek, da otroci ne morejo v šolo, bilo bi dobro tudi tako napraviti. Šola se bo morala ravnati po okoliščinah kraja, nikdar pa se ne bodo okoliščine po šoli ravnale, kar bi bilo nespametno tirjati.

Utegnil bi me kdo vprašati, kje je tovarš, ki sva se od začetka vozila vkup; ali jaz mu morem odgovoriti, da ni ga. Na poti proti Jesenicam imenoval je večkrat Ribnico; ko sem mu pa povedal, da greva nasprotno od Ribnice, jele so mu noge pešati. Dasiravno namenjen v Tirole, bilo mu je do Jesenic predaleč. Le, ker je bilo vse polno železničarjev in ni bilo dobiti prenočišča med potjo, rila sva v noč do Jesenic. Da se na Jesenicah dobí mazilo za trudne noge, vsaki vé, kdor je že tam hodil. Ko si ga tedaj poskerbiva in se tako majhno bolj vdomačiva, odkrije svojo skrito govorniško moč. Tako navdušeno s povzdignjenim glasom je govoril in tako povdarjal svoje govore, da sem mislil, Ciceron sam iz njega govori. Le enkrat sem se prederznil, posnemati ga; pa kakor hitro se je on oglasil, otemnele so moje besede, da ni bilo me nič ko sramota. Drugi dan zapustil me je slovenski Ciceron ter rekel, da proti Ribnici je vse nič. C.

Iz Predoselj nad Kranjem. Dobili smo lepe Hartingerjeve podo-be, blago darilo Njihovega Veličanstva našega presvetlega cesarja. Ker nam še nihče ni o teh tablah kaj obsirneje govoril, naj jih jaz tukaj nekoliko opišem. 1. tabla kaže sadjerejo, kakor jo popisuje pl. g. bar. A. Babo, vodja vinskega in sadnega sodišča v Klosterneuburgu. Prav na drobno se tu razlagajo mnoga plemena sadja, dobro sadje na vertih, pripravna zemlja za to in uno sadje i. t. d.; kažejo se sadišča, reja divjakov, žlahtnjenje, reja visokih dreves, sajenje sadnega drevja in oskerbovanje, orodje pri sadjereji in popis

škodljivih merčesov. 2. tabla kaže vinorejo, ktero tudi popisuje zgoraj omenjeni vinorejec. Pojasnuje se lega vinogradov, dobra zemlja, izber ternih plemen, terte, ki dajejo belo vino, in ktere rudeče ali černo vino, — množenje in žlahtnjenje vinskih tert, kako se zasaja nov vinograd, kako se prva tri leta ravná v vinogradom, kako se redé razne vinske terte, kako se zasajajo, kako se terga in gnojí, kako se terte varujejo uim; k temu je pridjana vinogradnikova pratika t. j. dela, ki se v vinogradu opravljajo vsaki mesec, orodje in škodljivi merčesi. 3. tabla kaže vsa opravila z vinom v kleti. 4. tabla obsega nauk o gnoji, rejo rastlin, živež za rastline, gnojilne reči, terdi hlevjek, gnojišče, kako naj se z gnojem ravná na gnojišču, kako se rabi hlevjek in gnoj raznih odpadkov, umetne gnojnice, kako se rabi pepel, orodje pri tem delu i. t. d. 5. tabla kaže drevažo (A. Schmidt-ovo). 6. tabla razjasnuje, kako se voda na travnike napeljuje. 7. tabla obsega čebelorejo (dr. Melihar-jevo), s vsem, kar je treba čebelarju vedeti. 8. tabla kaže opresnino (po R. Abbel-u) in sicer: lego dobrega verta, zemlje, gnojniščine gredice, pomako, izbère, rejo, obdelovanje, kako se napravljajo špargeljnové gredice, orodje itd. 9. tabla razlaga, kako se prideljuje hmelj (po Hoffmanu). 10. tabla vpodobuje svilorejo (tudi po Hoffmanu); tù se vidi, kako se redé murbe in svilne gosence, bolezní teh živalí in kako se opravljajo vsa dela pri tej reji. 11. tabla kaže umetno riborejo (po Gust. Jägerju). 12. tabla obsega vse, kar je treba vedeti o reji gojzdnih drevés in sploh o pogojzdovanju, škodljive merčese, orodje itd. (popisal Pitasch). 13. tabla razjasnuje, kako naj se gojzd rabi (Zenker), kako in kdaj se pridobiva naj boljši les, kateri les je za to ali uno rabo, orodje, kako se derva skladajo i. t. d. 14. tabla kaže poljedelstvo (po Rohrmanu) v vsem, česar je treba vedeti dobremu gospodarju; pridjani so lepi popisi in podobe kmetijskega orodja, razni plugi i. t. d. 15. tabla vpodobuje živinorejo (po Dobelhoffu) in razlaga, kako se naj bolje redí domača živina in vse priprave pri tej važni reji. 16. tabla kaže, kako naj se rabi domača živina in vse, kar dobivamo od živine, p.: mleko, meso, gnoj i. t. d., kaj in koliko daje dobička dobra živinska reja i. t. d. Vse podobe na teh tablah so narejene s prav živimi in resničnimi barvami. Otroci so jih kaj veseli in sami radovedni poprašujejo, kaj pomeni to in uno. Posebno pa bodo te table dobro služile pri gospodarstvenem poduku za odrasčene v napredovanjski šoli; samo treba je, da se napnejo na terd papír in obesijo po stenah. *)

Iz Černomlja. (Učiteljski zbor.) 30. novembra preteč. l. smo pri nas belikranjski učitelji zborovali. Sošli smo se vsi učitelji tega šolskega okraja. Tudi en učitelj novomeškega okraja nas je počastil, in je tudi pri prvem vprašanji nekaj spregovoril. Ločil se je potem tužnega serca od nas. Ne vem, kaj mu je bilo; menda se mu je milo storilo, ker ni mogel dalje pri nas ostati.

*) Prav koristno bi bilo, ko bi nam še kdo popisal, kako se to pa uno po raznih tablah vpletuje v berilne vaje ali kako se to razlaga v posebnem nauku v vsakdanji in napredovanjski šoli. Prosimo! **Vredn.**

Okrajni glavar, blagorodni gospod grof Chorinsky, nas je prav po bratovsko pozdravil in rekel, da se pervikrat po novi šolski postavi vdeležuje učiteljskega zbora, da ga to prav veselí, ker mu je šolstvo in učiteljstvo veliko mar, in da se bode še tudi za naprej vdeleževal vsakega našega zbora. Potem pravi, da se mu tretje vprašanje naj bolj važno zdí, ker tú nam vlada prilóžnost ponuja, da bi se zarad plače pogovorili, kako naj se ta uredi, da bi učitelju ne bilo treba na biro hoditi in pri županih na vrata terkati. Opominja nas, da naj v tej reči vsi eno in tisto željo izrekamo.*) Potem reče g. grof, da naj se g. inšpektor, kot voditelj zbora, usede na častno mesto, kar se tudi zgodí. G. inšpektor voli zapisovalca, kteremu potem g. grof in on narekovata. G. grof bere vladni dopis in potem se gre na delo. Brali smo vsi po versti, kar je kteri o prvem vprašanji pisal in sicer: ktera treh metod, čerkovanje, glaskovanje ali pismoslovje je za naše ljudske šole naj pripravniša? Vsak učitelj je priterdil, da je pismoslovje naj boljše, ako se le more izverševati, — kajti povsod se to ne more zgoditi, in sicer zato ne: 1. ker so prenapolnjene šole, 2. ker otrokom starši zavoljo revščine pisalnega orodja o pravem času kupiti ne morejo, tedaj bi skorej polovico učencev dremalo tistikrat, kedar bi se drugi po tej metodi podučevali, in 3. ker se otroci neredno v šolo zapisujejo. Nekteri se vpišejo še le o Božiču, nekteri pa še pozneje; kajti starši jih potrebujejo jeseni še pri paši; ko paša jenja, pade pa sneg, otroci nimajo obutala, in tudi še ne morejo v šolo. Sklene se tedaj, da je za naše šole, t. j. za belokranjske, glaskovanje naj boljše, in pisanja naj se učenci posebej učé. G. inšpektor svetuje, da naj tedaj vsak učitelj podučuje tako, kakor mu naj bolje kaže. Jaz pa sem o čerkovanji povedal še tako le: Po mojih mislih šola lahko shaja brez čerkovanja, in bi rekel, da naj se čisto iz šole odpravi. Nekteri učitelji začno s čerkovanjem v srednjem razredu. Zakaj to? Morda zavoljo pravopisja? — Prašam: Ali moram znati čerkovati, ako hočem vedeti, se le ta ali una beseda z malo ali veliko početno čerko, z eno ali z dvoglasnico piše, n. pr.: „Sava“ „oddati“? Ali bi kdo morda terdil, da čerkovanje lajša popravo? Beseda naj se zapiše na tablo, da otrok vidi, kako je prav zapisana. Ako se dolga beseda čerkuje, izgovarja se nektera čerka po trikrat, štirikrat i. t. d., in učence še vedno ne vé pravega. Otrok si naj bolj zapomni, kako se ta ali una beseda piše, mora se tako otroku pjasniti. Čerkovanje tukaj ne pomaga nič. Ako kdo kaj piše, saj si besed ne čerkuje. Čerkovanje naj se tedaj odpravi. Tako sem terdil jaz; pa ta mi ni obveljala. G. inšpektor pravi, da čerkovanje za nemški pravopis je potrebno, da, kako bo otrok vedel, da se beseda „Vieh“ z e in h piše, ker te dve čerki ne sliši, ako se mu ne čerkuje. Tudi bi otrok brez čerkovanja besedi ne znal deliti. Zatorej, pravi on, naj bi se otroci pravega polleta učili glaskovati in drugega polleta pa čerkovati. Ta predlog pa mu ne obvelja; učitelji so zoper to, in terdijo, da otroke komaj na eno stran prvo leto brati naučé, ker imajo le poldneven poduk, otroci bi potem ne

*) To željo že davno razodevamo, pa, žalibog, še vedno brez vspaha. Pis.

znali ne tega, ne unega. Jaz pa vendar mislim, da si bode otrok bolj zapomnil, kako se beseda „Vieh“ piše, ako jo na tablo zapišem in rečem: „Glejte, otroci, beseda „Vieh“ se z V in sicer z veliko začetno čerko piše, ker je ime, in potem še z e in h, kateri čerki se pa ne slišite, ker se tudi ne zgovorite; le dobro si to zapomnite, da bote drugo pot prav pisali!“ kakor pa, če jim jo petkrat čerkujem. Povedati se jim pa tudi mora, kdaj se pa h tudi sliši in bere kakor ch. Ne terdim pa, da bi se učencem ne povedala imena čerk, ampak tako čerkovanje se mi nepotrebno zdí, kakor smo se nekđaj učili brati.

Za deljenje besedi je pa prvo in naj boljše pravilo: Kakor se zlog za zlogem v besedi izgovarja, tako se deli; kakor se beseda zloži, tako se zopet lahko razdeli“, post. „er-bar-men“, „ab-brechen“. Sej terd Nemeec ne pravi „Ha-mmer“, „fa-llen“, ampak „Ham-mer“, „fallen“ itd. Ako otroci tako ne izgovarjajo, sej se jim lahko pové, da se od dvoglasne, ako med dvema samoglasnicama stoji, ena glasnica jemlje k prvemu, druga k drugemu zlogu. Da otroci ne bodo delili „se-hen“, mora se jim pa povedati, ne pa čerkovati, da se h, ako stoji med samoglasnicama, k prvemu zlogu jemlje, tedaj „seh-en“, sicer bi se moral pri branji zgovoriti in pri govorjenji slišati, kako da bi se pisalo „sechen“. Se vé da to pravilo ne veljá za zložene besede: „wohin“, „daher“ itd. „Nemeec tudi na tanko ä, ö, ü, e, i, ei, eu izgovarja“. Zatorej morajo otroci, ki se učé nemški, že v prvem razredu čerke e, ä, ö, i, ü, ei, eu, ff, ll, mm itd., dobro zgovarjati. Ako otroci napčno izgovarjajo, se težko zopet odvadijo; ako pa prav beró, vadijo se s tem pravopisja.

Tako mislim jaz; pa se tudi ne spominjam, da bi se bil čerkovaje naučil pravopisja, ampak le tako, ker sem videl, kako je beseda v bukvah zapisana, ali kako mi jo je učitelj popravljal. Tako tudi poučujem. Ako učenci v nalogah besede napčno pišejo, jim jih popravljam in mi jih morajo še enkrat izpisati in sicer tako, kakor so jih sami pisali in precej zraven, kakor sem jim jih jaz popravil, in potem poprašam: Kako si ti pisal? kako bi pa moralo to biti? Tako tedaj jaz o pravopisju poučujem in sicer prav spešno.

Druzega vprašanja: „kako naj se berilo posebno v višem razredu obdeluje, da se bo v njem kolikor mogoče veliko učilnih predmetov združilo“, ni veliko učiteljev pismeno izdelalo. Bili smo vendar večidel vsi enih misli, da naj nam bo namreč pri obdelovanji berila posebno poljedelstvo, živinoreja in sadjereja mar, kajti naši šolarji ne bodo kupci, dohtarji itd., ampak večidel le kmetje, in teh imenovanih vednost jim je silno potreba. Kmet tukaj misli, da je že svojo dolžnost storil, ako tretje obdela (pa še večkrat kako?). On misli, da so vsi njegovi dohodki le v vinstvu. Ako pa svoje kapljice kmali ne proda, jo pa sam s časoma v svoj želodec pospravi, in potem še nima s čim davkov plačati, ki jih ima na kupe. Pride pa gospod iz kancelije in mu kravico, volička ali prešička prodá, da se štibra plača.

Ako se pa kmetu reče, naj bolje živino redi, polje obdeljuje, sadje zasaja, pa pravi: Kako bomo bolje njive obdelovali? zajci in lesice nam jih ne gnoje, živina pa tudi ne, ker je imamo premalo, ve-

liko je ne moremo rediti, ker pri nas trava tako slabo raste, nimamo ne travnikov, ne paše. Takih zgovorov imajo na cente. Neobdelane zemlje je pa tukaj silno veliko. Kamnitna je res precej, zatorej se mi pa čudno zdi, da imajo večidel povsod le lesene hiše, lesa pa tukaj pomanjkuje. Belikranjci si hodijo tedaj prav pogostoma potrebnega kruhka, ki ga doma poiskati ne znajo ali nočejo, v druge dežele iskat, posebno na Nemško in v Ameriko. Zatorej je tudi rekel znani učitelj Miklavž, da ni sila, da bi naše učence z zemljepisjem mučili, ker belikranjci bolj nemške dežele in Ameriko poznajo, ko vsak zemljepisec. Pa je res. — Možje popuščajo žene in otroke doma, le poveršno jemljejo slovo, kakor da bi šli v Karlovec, ter jo odrinejo v Ameriko. Ako se jim tam po sreči izide, gredo pa še drugo leto žene in otroci za njimi — tako, kakor bi šli v Černomelj k maši.

O berilu se tedaj ni veliko govorilo, kajti vesten učitelj že stori toliko, kolikor mu je mogoče. (Prih. dalje.)

Od sv. Križa poleg Slatine. V predzadnjem letošnjem „Tov.“ je g. Fr. S. iz Kranjske gore povdarjal, da naj bi „Tov.“ za naprej večkrat prinesel kako pesem z napevom, kakor nam jih je pred nekaj časom tudi že prinašal, toda „Tov.“ mu to reč razjasnuje in toži, da ima za to in sploh še vedno premalo duševne in materialne podpore. Verjamem, da je res tako; dobro vem, da ja imel naš „Tov.“ veliko več podpornikov, kakor jih ima sedaj, in če je brez zamere, naj še povem, da je veliko naročnikov opustilo „Tov.“ le zato, ker ni dalje donášal pesmi z napevi. Da si bode „Tov.“ več naročnikov pridobil, je edino le ta pomoček, da bode napeve prinašal.*) To bi se pa po mojih mislih takole zgodilo: vsaki naročnik naj v prihodnje še priverže 50 kr. naročnine, in za ta denar naj bi se s kamnotisnim tiskom tiskali napevi in sicer za vsaki list. To bi privabilo veliko naročnikov in tudi jaz bi skerbel, da bi se v tem kraju vsi učitelji naročili na „Tov.“, in tako bi storili tudi drugi. Dragi „Tov.“, ako ti je mogoče, stori tako, in že v prvem listu nam prinesi kako pesem z napevom! Vošim veselo novo leto tebi „Tov.“ in vsem tvojim tovaršem!

Jos. Weiss.

Iz Ljubljane. V nedeljo pred Božičem je bila kakor vlani in predlanskim ganljiva veselica, ktera je veljala ubogim šolskim otrokom. To kerščansko nalogo je letos prevzelo katoliško društvo in jo je po nevtrudljivem prizadevanji miloserčnih dobrotnic in dobrotnikov lepo izversilo. 52 deklic in 50 dečkov je dobilo vso novo obleko in zraven tudi še vsak eno štruco belega kruha. Preč. g. generalvikar Kramar so otroke in pričujoče s prav primerno in živo besedo nagovorili, ter kazali kako zlahčno in lepo je tako delo, ktero

*) „Tov.“ je že prinesel marsikak napev in tudi že nekaj muzikalnih prilog, pa zavoljo tega si ni pridobil kaj več prijateljev, temuč sim in tje le še več kritike pa — težavnega dela. Serčno rad bi „Tov.“ vstrelal vsem svojim naročnikom, in si bode to tudi vedno prizadeval, prosil pa vendar, da bi se čez njegove moči ne tirjalo od njega. *Vredn.*

bode Bog tako sprejel, kakor da bi ga bil kdo njemu samemu storil. Blagorodna gospá grofinja Wurmbrandova je delila obleko med otroke, kateri so je bili zelo veseli ter tudi potrebni, da bodo sedaj mogli redno hoditi v šolo. Naj si bodo vsi dobrotniki, ki so k tej delitvi kaj pripomogli svesti, da so naj bolje na obresti naložili, kar so revčkom podelili. Bog jim stoterno poverni!

— Znana Metelkotova darila za učitelje na Kranjskem, ki se pridno pečajo s slovenščino in sadjerejo na deželi, bodo tudi letos razdeljena. Prošnja za ta darila so se oddajala do konec meseca decembra preteč. leta. Vladino to naznanilo je bilo podpisano 11. dec. in preden smo ga v roke dobili, je bil „Tov.“ 15. dec. že natisnjen.

— „Jezičnika“ ali pomenki o slovenskem pisanji“, ki ga spisuje znani stari verli podpornik „Uč. Tov.“, preč. g. prof. J. Marn, prišlo je 7. leto na svetlo. Ta letnik obsega slovar od čerke L do čerke R. Zvezki 6., 7. in 8. v tej obliki bode priročen slovarček, ki bode po Miklošičevem staroslovenskem slovarju prav dobro razjasnoval marsiktero staro in novo besedo tudi novoslovenskim pisateljem. Tudi tega Jezičnika (7. leto) se dobiva nekoliko iztisov pri g. spisovatelju. Priporočamo ga posebno učiteljem in učencem srednjih šol!

— Njih Veličanstvo je 8. preteč. mesca konzistornega svétnika, zač. okrajnega šolskega nadzornika in bogosl. profesorja v Ljubljani dr. Leon. Klofutarja imenovalo častnega korarja kn. škof. ljubljanskega kapitelna.

— Sedaj o praznikih priporočamo krasno zbirko (božičnih in drugih pesmi) iz zapuščine slavnega Riharja (pri sestri rajnega v Gosposkih ulicah, štev. 211).

— Za Štajersko je ondašnji deželni šolski svét imenoval deset učiteljskih namestnikov ali suplentov, kateri bodo namestovali okrajne šolske oglednike, kedar bodo hodili šole ogledovat.

— Za „slovensko-nemški slovník“ nabrane rokopise (Zalokarjev, Miklošičev, Cafov in Majarjev) je po razgovoru z g. knezoškofom deželni odbor prevzel; po dovoljenji njegovega namestnika preč. ravnatelja bogoslovnega semenišča in kanonika gosp. Kramarja bodo nekteri za to izbrani gospodje bogoslovci naj poprej vse raztresene rokopise v red spisali in tako prihodnjemu vredniku gradivo pripravili, da se izpolni oporoka blagega rajnega škofa.

— „Zvon“ se bo imenoval novi lepoznavski slovenski časnik, ki bo izhajal prihodnje 1. tega meseca na Dunaju, in sicer dvakrat na mesec na celi polji; veljal bo za celo leto 3 gold. in vrednik mu bo dobro znani g. J. Stritar.

Imenik ljudskih učiteljev na Kranjskem
je že natisnjen, in se bode kmali dobival.

Današnjemu listu je pridjana priloga.

Odgovorni vrednik:
Andrej Praprotnik.

Tiskar in založnik:
Jož. Rudolf Milic.